

สภาพปัญหา และแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียน
สมาธิสั้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี

THE CONDITION, PROBLEMS AND GUIDELINES FOR
OFFICE OF THE NON-FORMAL AND INFORMAL
EDUCATION FOR ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY
DISORDER (ADHD) LEARNERS IN LEARNING CENTERS
UNDER NONTHABURI NON-FORMAL AND INFORMAL
EDUCATION CENTER

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 24 พฤษภาคม 2563

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 15 ธันวาคม 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 25 ธันวาคม 2563

ศิริชัย ศุภมิตร*

Sirichai Subhamitra

สารีพันธ์ุ สุภวรรณ**

Sareepan Supawan

จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์ุ**

Jareeluk Ratanaphan

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี และเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครู กศน. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 86 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้น และแนวทางการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

* นักศึกษาแขนงวิชาการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
e-Mail: mrdrive1@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการจัดการศึกษาพบว่ามีปัญหาในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้น ส่วนแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนที่มีสมาธิสั้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการมอบหมายงานและการให้การบ้าน 4) ด้านเทคนิคการเรียนและการจัดการเวลา และ 5) ด้านการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียน การพัฒนาทักษะทางสังคมและการปรับพฤติกรรม

คำสำคัญ: การศึกษานอกระบบ, การศึกษาตามอัธยาศัย, สมาธิสั้น

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the conditions and problems of the management of non-formal education for ADHD students in learning centers under the Office of the Non-Formal and Informal Education. Nonthaburi and propose guidelines for the management of non-formal education for students with attention deficit hyperactivity in learning centers under the Office of the Non-Formal and Informal Education Nonthaburi Province. The participants were 86 teachers in learning centers under the Office of the Non-Formal and Informal Education Nonthaburi Province and 5 non-formal education experts. The research instruments were the condition and problem questionnaire and group discussion guidelines. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results of the research showed that the overall educational management conditions were at a medium level. Problems of educational management were problems in determining learning objectives and teaching methods suitable for ADHD learners. There were 5 part of guidelines for the management of non-formal education for students with attention deficit hyperactivity in school under the Office of the Non-Formal and Informal Education Nonthaburi: 1) environmental management, 2) teaching and learning, 3) assignments, 4) technical studies and time management, and 5) promote learning,

the social skill development and behavior modification.

Keywords: non-formal education, informal education, attention deficit hyperactivity disorder (ADHD).

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ กระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทุกด้าน มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 24 (1) กล่าวถึงการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มาตรา 25 กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในเรื่องการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมาตรา 26 ระบุให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบตามความเหมาะสมแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา

ปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกแห่งมีนโยบายในการรับสมัครผู้เรียนที่มีสมาธิสั้นเข้าศึกษาในสถานศึกษาในสังกัดโดยใช้วิธีการสอนเช่นเดียวกับผู้เรียนปกติ เช่น การเรียนในห้องเรียน การพบกลุ่ม การจัดการศึกษาทางไกล เป็นต้น โดยสถานศึกษายังไม่มีจัดการเรียนการสอนที่เป็นวิธีการเฉพาะที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้นโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี สำหรับผู้เรียนสมาธิสั้น โดยคาดว่าผลที่ได้จากการวิจัยจะมีส่วนช่วยให้สถานศึกษาได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสมาธิสั้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2563

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมารถสิ้นในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ครู กศน. ตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่สอนผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีการศึกษา 2562 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 104 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู กศน. ตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีการศึกษา 2562 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 86 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษา ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการศึกษา ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมารถสิ้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 5 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกระบบจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

- 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพิเศษ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบ และ 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวทางการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน โดยมีแนวทางการสนทนาจากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการมอบหมายงานและการให้ที่บ้าน 4) ด้านเทคนิคการเรียนและการจัดการเวลา และ 5) ด้านการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียน การพัฒนาทักษะทางสังคม และการปรับพฤติกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล นำแนวทางการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นเป็นหัวข้อในการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็น

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลจากการประชุมการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นสรุปเป็นแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมมติแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมมติในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอน ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จบปริญญาตรี ไม่เคยเข้าอบรมด้านการทำแผนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการผลิตและ การใช้สื่อการสอน สำหรับผู้เรียนสมมติ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การจัดทำแผนการสอน การกำหนดเนื้อหา กิจกรรม และสื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนไม่ได้ทำ หรือไม่มีโอกาสทำแผนการสอนรายบุคคลล่วงหน้า เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกรายละเอียดเนื้อหา ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ระบุในคู่มือผู้สอน หลักสำคัญที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนใช้ขั้นตอนการนำเข้าสู่วิธีเรียน สอน และสรุป ด้านการจัดเตรียมสื่อ จัดซื้อจากงบประมาณค่าวัสดุที่ทางราชการจัดสรรให้

2. การจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมและการจัดที่นั่ง พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการสร้างกฎระเบียบที่ชัดเจนและรักษากฎอย่างสม่ำเสมอ การจัดที่นั่งภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการจัดที่นั่งให้ผู้เรียนสมาธิสั้นนั่งข้างหน้าหรือแถวกลาง อยู่ใกล้ผู้สอน

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการสนับสนุนจุดเด่นหรือข้อดีในตัวผู้เรียนให้แสดงออกมาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ

3) ด้านการมอบหมายงานและการให้การบ้าน พบว่าด้านการมอบหมายงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการฝึกผู้เรียนให้สรุปสิ่งที่ได้เรียน ได้เห็น ได้ลองทำตาม ส่วนด้านการให้การบ้านภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการมอบหมายการบ้านให้ฝึกอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนจนติดเป็นนิสัย

4) ด้านเทคนิคการเรียนและการจัดการเวลา พบว่าด้านเทคนิคการเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการสอนให้ผู้เรียนใช้เทคนิคการคิด ส่วนด้านการจัดการเวลาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการเตือนให้ผู้เรียนตรงต่อเวลา โดยส่งสัญญาณเตือนเมื่อใกล้ถึงเวลานัดหรือเวลาต้องส่งงาน และบอกผู้เรียนอีกครั้งเมื่อถึงเวลาส่งงาน

5) ด้านการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่าการพัฒนาทักษะทางสังคมและการปรับพฤติกรรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก การจัดกิจกรรมในแต่ละวันต้องมีตารางเรียนแน่นอน มีการจัดเพื่อนช่วยดูแลผู้เรียนสมาธิสั้น ในการปรับพฤติกรรมผู้สอนจะกำหนดข้อปฏิบัติที่ง่าย ๆ สั้น ๆ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษา พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้น เนื่องจากไม่มีผู้เรียนที่มีอาการสมาธิสั้นในความดูแล ส่วนผู้สอนที่มีปัญหา พบว่าปัญหามีดังนี้

1. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้สอนมีปัญหาในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มปกติกับผู้เรียนสมาธิสั้น และรูปแบบการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงกับแผนการสอนซึ่งเป็นแผนรวมที่ใช้ร่วมกันในห้องเรียนปกติ

2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน พบว่าผู้สอนมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเพื่อปรับพฤติกรรมของผู้เรียนบางคนที่ชอบอยู่คนเดียว ไม่สนใจขณะที่มีผู้อื่นพูดด้วย สนใจแต่โทรศัพท์มือถืออุปกรณ์เครื่องใช้ในการเรียน ลืมทำการบ้าน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมารถในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนนทบุรี สรุปลงจากข้อมูลการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าควรมีการจัดการด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน การจัดการเรียนการสอน ควรเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องใช้ประสาทรับรู้หลายด้านให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ใช้เทคนิคการสอนตัวต่อตัว เทคนิคการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน แทรกกิจกรรมนันทนาการ สำหรับการมอบหมายงานและการให้การบ้าน ผู้สอนควรพูดซ้ำ ๆ ชัดเจน กระชับ ครอบคลุม ให้ผู้เรียนพูดทบทวนก่อนลงมือทำ ด้านเทคนิคการเรียนและการจัดการเวลา ควรให้ผู้เรียนใช้เทคนิคการคิด เทคนิคการจำ เทคนิคในการทำข้อสอบ และควรมีการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียนการพัฒนาทักษะทางสังคมและการปรับพฤติกรรม

อภิปรายผล

1. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมารถ มีดังนี้

1) สภาพการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมารถ แบ่งเป็น

ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม พบว่ามีการสร้างกฎระเบียบที่ชัดเจนและรักษาอยู่อย่างสม่ำเสมอ จัดโต๊ะเรียนให้เป็นระเบียบ หลีกเลี่ยงการตกแต่งห้องเรียนด้วยสีฉูดฉาด ส่วนด้านการจัดที่นั่ง จะจัดให้ผู้เรียนสมารถนั่งข้างหน้าหรือแถวกลาง เป็นบริเวณที่อยู่ใกล้ผู้สอน ไม่ให้เพื่อนที่ซุกซนนั่งอยู่ใกล้ ๆ จัดให้มีผู้เรียนเรียบร้อยนั่งขนาบข้าง สอดคล้องกับ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) และ ฌภพ วานิชสาร (2556) ที่อธิบายเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนผู้เรียนสมารถว่า ควรกำหนดกฎระเบียบง่าย ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ จัดที่นั่งที่หลีกเลี่ยงผลกระทบจากสิ่งรบกวน จัดให้ผู้เรียนได้มีที่นั่งที่ใกล้ชิด สะดวกต่อการควบคุมดูแล ตลอดจนจนถึงการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้เรียนที่มีสมารถกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และจัดที่นั่งให้อยู่ใกล้กับผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนสนใจกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้สอนสามารถดูแลได้อย่างใกล้ชิด

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีการสนับสนุนจุดเด่นหรือข้อดีในตัวผู้เรียนให้แสดงออกมาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ ให้คำชมเชยหรือรางวัลเมื่อผู้เรียนปฏิบัติตัวดีหรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ นฤมล ต้นธสุเรศษุ์ (2556) ที่เสนอว่าควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย

ด้านการมอบหมายงานและการให้การบ้าน พบว่าผู้สอนฝึกผู้เรียนให้สรุปสิ่งที่ได้ยินได้เห็น ได้ลองทำตาม ส่วนทักษะในการอ่านหนังสือ ผู้สอนควรเลือกหนังสือที่ผู้เรียนชอบมาให้ผู้เรียนอ่านเสริม มอบหมายการบ้านให้ฝึกอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนจนติดเป็น

นิสัย จัดแบ่งการบ้านออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถลงมือทำงานสำเร็จได้ในช่วงเวลานั้น ๆ สอดคล้องกับ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) ที่เสนอให้ผู้สอนให้ความช่วยเหลือดูแลการทำกรบ้านหรือกิจกรรมใด ๆ โดยเน้นการทำงานจนเสร็จ ส่วนการพูดคุยถึงสิ่งที่อ่าน ให้เล่าเรื่องหรือให้สรุปและเรียงลำดับข้อที่ง่ายไว้ข้อแรก ๆ และข้อยากไว้หลัง ๆ

ด้านเทคนิคการเรียนและการจัดการเวลา ควรเน้นการสอนให้ผู้เรียนใช้เทคนิคการคิดเทคนิคในการทำข้อสอบ มีการเตือนให้ผู้เรียนตรงต่อเวลา โดยส่งสัญญาณเตือนเมื่อใกล้ถึงเวลานัดหรือเวลาต้องส่งงาน และบอกผู้เรียนอีกครั้งเมื่อถึงเวลาส่งงาน สอดคล้องกับ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) ที่เสนอให้ผู้สอนควรกำหนดเวลาสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างชัดเจน

ด้านการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียน การพัฒนาทักษะทางสังคมและการปรับพฤติกรรม ควรมีการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยกิจกรรมในแต่ละวันต้องมีตารางเรียนแน่นอน บอกผู้เรียนล่วงหน้า กำหนดข้อปฏิบัติที่ง่าย ๆ สั้น ๆ ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยความยุติธรรม จัดเพื่อนช่วยดูแลผู้เรียนสมาธิสั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) ที่เสนอว่า ผู้สอนควรฝึกฝนดูแลและกำหนดเวลาสำหรับกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎได้

2) ปัญหาการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้น ได้แก่ ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้สอนมีปัญหาในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนปกติกับผู้เรียนสมาธิสั้น และรูปแบบการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงกับแผนการสอนซึ่งเป็นแผนรวมที่ใช้ร่วมกันในห้องเรียนปกติ ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้สำหรับนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล และปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเพื่อปรับพฤติกรรมของนักเรียนบางคนที่ชอบอยู่คนเดียว ไม่สนใจขณะที่มีผู้อื่นพูดด้วยสนใจแต่โทรศัพท์ สัมอุปกรณ์เครื่องใช้ในการเรียน สัมทำการบ้าน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) และ ฌภพ วานิชสาร (2556) ที่พบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียนสมาธิสั้นในขณะที่ทำการบ้านหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ด้านผู้เรียนไม่มีวินัย ไม่อดทนรอคอย และบริหารเวลาในชีวิตประจำวันไม่ได้

2. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้น มีดังนี้

1) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดที่นั่ง และสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ควรจัดห้องเรียนให้สะอาดปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ควรจัดมุมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัย และควรจัดมุมผ่อนคลายสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้น หรือจัดอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้เรียนสมาธิสั้นระหว่างการเรียน สอดคล้องกับหลักการจัดการจัดการศึกษาที่ นฤมล ตันธสุเรษฐ (2556) เสนอว่า ควรสร้างบรรยากาศ

ในการเรียนรู้ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฌภพ วานิชสาร (2556) ที่เสนอว่า ควรจัดห้องเรียนโดยจัดที่นั่งสำหรับผู้เรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากสิ่งรบกวนในห้องเรียนให้น้อยที่สุด

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องใช้ประสาทรับรู้หลายด้านให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่สั้นและมีความหลากหลายในตัวกิจกรรม ใช้เทคนิคการสอนตัวต่อตัว สอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน บางครั้งควรแทรกกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ผู้เรียนสมาธิสั้นผ่อนคลาย ให้แรงเสริมทางบวกเพื่อสร้างแรงจูงใจและเกิดความรู้สึกภูมิใจในความเป็นคนมีคุณค่า สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษานอกระบบที่เสนอให้จัดโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย อาจจัดเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) ที่เสนอให้ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีสมาธิสั้นโดยให้เพื่อนช่วยเพื่อน รวมทั้งจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสมาธิสั้นเกิดความผ่อนคลาย

3) ด้านการมอบหมายงานและการให้การบ้าน ผู้สอนควรใช้คำพูดที่ซ้ำ ๆ ชัดเจน กระชับ ครบคลุม จากนั้นให้ผู้เรียนพูดทบทวนที่ผู้สอนสั่งหรืออธิบายก่อนลงมือทำ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ผู้สอนพูด ควรแบ่งงานออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ให้ผู้เรียนทำทีละขั้น ไม่มุ่งเน้นคุณภาพของงานเป็นหลัก แต่พยายามเน้นในเรื่องความรับผิดชอบทำงานให้เสร็จ มอบหมายงานให้ตรงตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน แบ่งเนื้อหาวิชาโดยแยกเป็นแต่ละวิชาจัดใส่แฟ้มหรือกล่องอย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแยกแยะแต่ละวิชาได้อย่างสะดวกชัดเจนขึ้น ผู้สอนควรเขียนงานที่ผู้เรียนต้องทำในชั้นเรียนให้ชัดเจนบนกระดาน และตรวจสอบงานของผู้เรียนเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนจดงานได้ครบถ้วน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) ที่เสนอให้ผู้สอนช่วยกำกับ ดูแล สั่งงาน และทบทวนงานที่มอบหมายกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจก่อนลงมือทำ กำหนดเวลาในการส่งอย่างชัดเจน ผู้สอนจะต้องดูแลให้ทำงานเสร็จ

4) ด้านเทคนิคการเรียนและการจัดการเวลา ให้ผู้เรียนใช้เทคนิคการคิด การจำ การทำข้อสอบ เตือนให้ผู้เรียนตรงต่อเวลาโดยส่งสัญญาณเตือนเมื่อใกล้ถึงเวลานัดหรือเวลาต้องส่งงาน บอกผู้เรียนเมื่อถึงเวลาส่งงาน ช่วยผู้เรียนจัดทำกำหนดเวลาหรือปฏิทินงาน สอดคล้องกับ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) ที่เสนอให้ผู้สอนกำหนดเวลาสำหรับกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนอย่างชัดเจน

5) ด้านการช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมการเรียน การพัฒนาทักษะทางสังคมและการปรับปรุงพฤติกรรม ควรส่งเสริมการเรียนโดยฝึกให้ผู้เรียนตรวจสอบทบทวนผลงาน จัดบันทึก ช่วย

ให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน เตือนหรือเรียกให้ผู้เรียนกลับมาสนใจบทเรียน ควรมีรางวัลเมื่อผู้เรียนปฏิบัติตัวดีหรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ สนับสนุนจุดเด่นหรือข้อดีในตัวผู้เรียน หลีกเลี่ยงการใช้วาจาตำหนิ ประจาน ประณาม ที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอับอาย และไม่ลงโทษผู้เรียนรุนแรง สอดคล้องกับ กิจพิชา สร้อยคำ (2556) ที่เสนอว่า ควรปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความนุ่มนวล ไม่ดูว่าหรือพูดด้วยถ้อยคำที่รุนแรง ด้านการพัฒนาทักษะทางสังคม ควรค้นหาปัญหาการเข้าสังคมกับเพื่อนและทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนใช้เวลาเข้ากลุ่มกับเพื่อน จัดเพื่อนช่วยดูแลผู้เรียนสมาธิสั้น ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้เป้าหมายและเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นคนที่มีคุณค่า สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ นฤมล ตันธสุเรศษุ์ (2556) เสนอว่า ควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย และด้านการปรับพฤติกรรม ควรบอกผู้เรียนให้ชัดเจนว่าเราต้องการให้ทำอะไร สอนให้ผู้เรียนทราบว่าพฤติกรรมใดเป็นที่ต้องการ พฤติกรรมใดไม่เป็นที่ต้องการ กำหนดกิจวัตรประจำวันให้เป็นขั้นตอน ปฏิบัติกับผู้เรียนอย่างคงเส้นคงวา สม่่าเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรศึกษาผลการวิจัยให้เข้าใจอย่างชัดเจนแล้วจึงนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนที่อยู่ในความดูแล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้นในพื้นที่อื่น ๆ หรือมองเป็นภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนสมาธิสั้นในประเทศไทยต่อไป

บรรณานุกรม

- กิจพิชา สร้อยคำ. (2556). *ปัญหาทางพฤติกรรมในเด็กวัยเรียนที่เป็นโรคสมาธิสั้น*. การค้นคว้าแบบอิสระสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณภาพ วานิชสาร. (2556). *บทบาทของครูการศึกษาพิเศษในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีภาวะสมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- นฤมล ตันธสุเรศรชู้. (2556). หน่วยที่ 1 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 1-7* (หน้า (1)1- (1)36). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: แฉ่วนแก้ว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). *คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2558). หน่วยที่ 12 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับการศึกษาตลอดชีวิต. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 8-15* (หน้า (12)1-(12)69). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.